

İNGİLİS DİLİNDƏ FRAZEOLoji VAHİD KOMPONENTLƏRİNİN MÜRƏKKƏB ƏVƏZLƏNMƏSİ

Dilin elmi cəhətdən tədqiq olunmasının və praktiki şəkildə öyrənilməsinin böyük əhəmiyyəti vardır.

Dil çox mürəkkəb xüsusiyyətlərə, dərin və gizli sirlərə malikdir. Dilin bu gün bu cəhətləri öyrənilməsi dili insan həyatında fikrin ifadəsi üçün daha qüvvətli vasitəyə çevirir.

Dil əsrlər boyunca inkişaf etdikcə dildə müəyyən qanun-qaydalar yaranır. Leksikanın inkişaf yollarını əhatə edən qanun-qaydalar dilin sözyaradıcılığı adlanır.

O. D. Meşkov sözyaradıcılığının daşdığı iki mənanı göstərir:

- 1) sözün yaranması yolları;
- 2) dilçilik elminin bir sahəsi kimi.

Sözyaradıcılığından danışarkən adətən dilin lüğət tərkibinin yeni sözlərlə zənginləşdirilməsi nəzərdə tutulur.

Əlbəttə, yeni sözlərin yaranması sözyaradıcılığının başlıca funksiyalarından biridir. Bu funksiya N.M.Şanski tərəfindən belə təsvir olunur:

"Cəmiyyətin inkişafında mühüm rol oynayan dil sözyaradıcılığı olmadan lüğət tərkibinə malik ola bilməz. Məhz bununla da dilin ümumi sistemində sözyaradıcılığının mənası müəyyənləşdirilir."

O. D. Meşkov və başqa dilçilər sözyaradıcılığının leksikologiyaya aid edilməsinə dair aşağıdakı fikirləri göstərirlər:

- 1) sözdüzəldici proses zamanı leksik vahid yaranır;
- 2) sözdüzəltmə dilin lüğət tərkibinin zənginləşdirilməsi üsuludur.

Sözdüzəltmə, yaxud sözyaradıcılığı termini çoxmənalı sözdür.

Sözyaradıcılığı aşağıdakı mənalara ifadə edir:

1. Dildə yeni sözlərin yaranması prosesi və qaydası kimi;
2. Leksik vahidlərin yaranması prosesini öyrənən elm sahəsi.

Sözdüzəldici proses zamanı yeni leksik vahidlər yaranır. Lakin həqiqətdə leksik vahid yalnız sözdüzəldici sistemin bir vahidi və sözdüzəldici prosesin bir nəticəsi kimi yox, həm də tərkibinin bir hissəsi kimi leksikologiyanın predmetidir.

Sözyaradıcılığı dilin lüğət tərkibinin zənginləşdirilməsinin bir vasitəsi kimi izah olunur. Lakin bu, söz yaradıcılığının yalnız bir tərəfidir. Lakin sözdüzəltmənin funksiyası yalnız dilin lüğət tərkibinin zənginləşdirilməsi ilə məhdudlaşdırılmır.

Dilin müasir inkişafında sözdüzəltmə dilin qrammatik cəhətdən formalaşdırılması funksiyasını da özündə birləşdirir.

Həqiqətən də əgər biz ingilis dilindən bütün bu sözdüzəldici vasitələri silsək, ingilis dili "şikəst" bir dilə çevrilər. Belə bir dildə hətta sadə bir İngilis də "I milk cows" kimi sadə bir cümləni deyə bilməz.

Beləliklə, O. D. Meşkov sözyaradıcılığının çoxşaxəli xarakterizə olunduğunu göstərərək onun həm leksikologiya, həm də qrammatika ilə sıx bağlı olduğunu bildirir.

Ümumiyyətlə dil çox mürəkkəb bir anlayışdır. Dilə dair geniş məlumat və bilik əldə etmək sayəsində hər bir kəs ayrı-ayrı məsələləri daha dəqiq ifadə edə bilər. Dil cəmiyyətin varlığı, onun təşəkkülü və inkişafı üçün çox zəruri olan bir vasitədir. Dil fikrin ifadə aləti kimi təzahür etdiyinə görə beyinin fəaliyyəti olan təfəkkürlə sıx əlaqədardır. Dil ilə təfəkkür eyni vaxtda və eyni mənbədən yarandıqları üçün vəhdət təşkil edir. Lakin çox oxşar cəhətlərin olmasına baxmayaraq, dil ilə təfəkkür heç də eyniyyət təşkil etmir.

Bunların hər birinin özünəməxsus fərqli cəhətləri vardır. Bu fikirlərin ən başlıcası odur ki, dil lüğəvi və qrammatik vahidlərdən istifadə edir. Lakin təfəkkür üçün əsas sözlər və cümlələr deyil, məfhumlar və hökmlərdir.

Leksika dilin digər bölmələrindən fərqli olaraq həmişə həssas olur. İctimai həyatda baş verən hadisələr yeni anlayışların meydana çıxmasına, yeni sözlərin, yeni tərkiblərin yaranmasına səbəb olur.

Dilin leksikası leksikologiyada öyrənilir. Leksikologiyada hər bir söz, tərkib dilin lüğəvi vahidi kimi aşağıdakı cəhətdən tədqiq olunur:

- 1) dilin sistemində mövqeyi, mahiyyəti aydınlaşdırılır;
- 2) mənşəyinə görə izah olunur;
- 3) həmin söz və tərkiblərin istifadə edilmə dairəsi və üslubi xüsusiyyətləri aydınlaşdırılır.

İngilis dilinin sözyaradıcılığında frazeoloji vahidlərin oynadığı rolu müəyyən etmək, frazeoloji vahidlərin komponentlərini bir küll halında toplayıb yeni frazeoloji vahidlərin yaranmasında nə dərəcədə fəal olmalarını göstərmək, həm də onların semantik xüsusiyyətlərini araşdırmaq tədqiqatın məqsəd və vəzifələrinə aiddir. Tədqiqat zamanı frazeoloji vahid komponentlərinin mürəkkəb əvəzlənməsini araşdırmaq, onların sinonimlərlə, antonimlərlə əvəzlənməsini üzə çıxarmağa çalışmışıq. Frazeoloji vahid komponentlərinin mürəkkəb əvəzlənməsini tədqiq edib, onun müxtəlif yerli və xarici dilçilər tərəfindən araşdırmalarını təhlil etməyi, bədii ədəbiyyatda belə istifadə olunduğunu göstərməyi qarşımıza məqsəd qoymuşuq.

İşin nəzəri bazası onun ilk dəfə olaraq frazeoloji vahidlərin komponentlərini ingilis dilinin sözyaradıcılığında nə dərəcədə iştirak etdiyini, onun yeni frazeoloji vahidləri yaradıb-yaratmadığını, bir sözlə məhsuldar və qeyri-məhsuldar olmasını, onların leksik-semantik xüsusiyyətlərini müəyyən etməkdən ibarətdir. İşimizdə müqayisə və komponent metodlarından istifadə etmişik. Bu metodların köməyi ilə frazeoloji vahidlərin komponentlərinin müxtəlif yolla əvəzlənməsini müəyyənləşdirməyə çalışmışıq.

⁸ Azərbaycan Dillər Universiteti Dosent

Tədqiqatçıların xeyli hissəsi dildə olan bütün və hər cür sabit birləşmələri deyil, onların müəyyən qismini frazeologiya adlandırır və bununla əlaqədar olaraq frazeologiyaya müvafiq tərif verirlər. Fredinant de Sossyur dildəki sabit ifadələri sərbəst söz birləşmələrindən belə fərqləndirir:

"Biz hər şeydən əvvəl, külli miqdarda ifadələrə rast gəlirik ki, bunları dilə aid etmək lazımdır. Bunlar dildə elə hazır nitq parçalarıdır ki, adətən, daxilindəki ayrı-ayrı mənalara malik olan sözləri dəyişmək mümkün olduğu halda bu məqbul sayılır. Bunların ənənəyə görə daşdığı məna, komponentlərinin bütövlükdəki mənasından və sintaktik quruluşundan asılıdır. Belə ifadələr düzəldilmir, bunlardan dildə hazır şəkildə istifadə edilir. Şarıl Ballidə fransız dilində frazeologiyanın ənənəyə görə işlədilməsini qeyd edərək yazır:

Bir sıra sözlər başqa sözlərə nisbətən bir-biri ilə daha sıx bağlılığa meyl edir. Dildə sabitləşən birləşmə frazeoloji ifadə adlanır. Biz bunlardan nisbi müstəqilliyini saxlayan sözlərin iştirakı ilə düzənləri "frazeoloji qrup"; elementləri tamamilə bir-biri ilə əlaqədar olanları "frazeoloji bitişmə" adlandırırıq. Qeyd etmək lazımdır ki Ş. Balli "frazeoloji bitişmə" adı ilə nəzərdə tutduğu semantik qrupdan olan frazeoloji vahidlərin xarici cəhətinin xüsusiyyətindən bəhs edərkən bunlarda üç əlamətin olduğunu göstərir: 1) sözlərin ayrı yazılması, 2) onların müəyyən sabit sırada olması və komponentlər arasına başqa sözün daxil edilə bilməməsi və 3) komponentlərdən heç birinin başqa sözlə əvəz oluna bilməməsi. Lakin o, frazeoloji bitişmənin, xüsusilə frazeoloji qrupun komponentlərinin qismən başqa sözlə əvəz edilməsi hallarına yol verildiyini də göstərir. Bunlardan başqa, Ş. Balli "ara tip" adlı qrupu da qeyd edir və belə vahidlərə *decider - prendre une decision, s'engager - prendre un engagement* fel birləşmələrini misal göstərir. Frazeoloji bitişmə sözün potensial ekvivalentdir. Bu cəhətdən bunlar frazeoloji birikməyə yaxınlaşır, lakin öz məna quruluşlarının mürəkkəbliyini, komponentlərinin məna əlaqəsinin potensial şəkildə mövcud olması ilə frazeoloji birikmələrdən fərqlənir. Frazeoloji bitişmə xarici səs forması ilə sərbəst söz birləşməsinə uyğun gəlir. Frazeoloji birləşmədə sərbəst mənada olmayan sözlərin sinonimlərlə əvəz edilməsi mümkündür. V.V. Vinqradovun bu bölgüsündə "frazeoloji birləşmə" adlandırılan qrup ilk baxışda Ş. Ballinin təsnifatındakı "frazeoloji qrup" və ya "adi birləşmələr"ə oxşayır. Lakin əslində bunlar bir-birindən kəskin surətdə fərqlənir. Belə ki, V.V. Vinqradovun bölgüsündə frazeoloji birləşmə səciyyəsi daşıyanların komponentlərindən biri ancaq məhdud sözlərə frazeoloji cəhətdən birləşmələrində ikinci komponentlər belə səciyyəyə malikdir. Ş. Ballinin təsnifatında isə özünün qeyd etdiyi kimi, "...birləşmə parçalandıqdan sonra sözlər öz mənalarını saxlayır; məsələn, *gravement malade*", *refuser categoriquement*" vahidlərində olduğu kimi. Lakin son illərdə bir sıra dillərin frazeologiyası ilə daha dərin mənada məşğul olan tədqiqatçılar müəyyənləşdirmişlər ki, bu təsnifat özünü doğrultmur. N.N. Amosova V. V. Vinqradovun bölgüsünü dərin təhlilini verərək yazır ki, buradakı təsnifat vahid bir prinsipə əsaslanmır, belə ki, iki əvvəlki semantik qrup (frazeoloji birikmə və frazeoloji bitişmə) komponentlərinin mənasından asılı olmayaraq, ümumi mənalarının dərk edilməsi dərəcəsinə görə müəyyənləşdirdiyi halda, "frazeoloji birləşmələr" adı ilə üçüncü qrupa aid edilənlər tərkibindəki sözün başqa leksik vahidlərlə məhdud şəkildə birləşməsi əlamətinə görə səciyyələndirilir. N.N. Amosova yazır ki, V.V. Vinqradovun frazeologiya ilə əlaqədar olan məqalələrində frazeologiyanın bir sıra ümumi məsələləri, o cümlədən frazeoloji vahidin daxilən ayrılıqda formalaşması problemi, frazeoloji vahidlərin tərkib hissələrinin müxtəlif tiplərinin müəyyənləşdirilməsi kimi məsələlər nəzərə alınmışdır. Sonra, N.N. Amosova V.V. Vinqradovun "...frazeoloji vahidə onun ümumi məzmununun müəyyənləşməsi üçün kiçik bir işarə belə olarsa, frazeoloji birikmə haqqında danışmaq olmaz" cümləsini xatırladaraq yazır ki, burada frazeoloji vahidlərin mənalarının dərk edilməsi haqqındakı fikir dil faktları ilə obyektiv şəkildə əsaslandırılmır. Belə ki, V.V. Vinqradovun özü, tipində olanları frazeoloji birikmə hesab edir, halbuki bunların daxilində daşdıqları ümumi mənaya zəif də olsa işarə vardır. Daha sonra, N.N. Amosova qeyd edir ki, V.V. Vinqradovun "frazeoloji bitişmənin mənası onun komponentlərinin mənası ilə bağlı deyildir" fikri inandırıcı deyil... Əgər nitq prosesində biz əvvəlcədən məlum olan idiomatik birləşmənin mənasını başa düşə biliriksə, deməli, burada həlledici onun komponentlərinin mənası ilə əlaqədar olaraq dərk edilməsi. A.İ. Smirnitski öz dərslərində frazeoloji vahidi məzmun, quruluş və formasına görə sözlə müqayisə edərək, onların oxşar və fərqli cəhətlərini göstərir. Müəllifə görə, bunların arasındakı ortaqlı cəhət hər ikisinin dildə hazır şəkildə işlədilən material olmasından, fərqli cəhət isə bunların formalaşmasından, yəni sözün tam şəkildə formalaşmasından, frazeoloji vahidin isə komponentlərinin birlikdə deyil, hər birinin ayrılıqda formalaşmasından ibarətdir. A.İ. Smirnitski öz tədqiqatında frazeoloji vahidlərin struktur tiplərini, onların komponentləri arasındakı fərqli cəhətləri, frazeoloji vahidlərin müxtəlif funksiyalarda işləyən tiplərini müəyyənləşdirməyə xüsusi fikir verir. Müəllif bu qəbildən olan sabit birləşmələri struktur cəhətdən "birzırvəli" yəni bir tam mənəli sözlə bir köməkçi sözün birləşməsindən əmələ gələnlər, "ikizırvəli" yəni iki tam mənəli sözlə bir köməkçi sözün birləşməsindən düzənlər, "çoxzırvəli" yəni ikidən çox tam mənəli sözün bir köməkçi sözlə birləşməsindən yarananlar olmaq üzrə qruplaşdırır. Bundan başqa, o, ingilis dili frazeoloji vahidlərini üslubi cəhətdən də nəzərdən keçirərək iki qrupa ayırır:

- 1) üslubi cəhətdən neytral olub məcaziliyini itirənlər;
- 2) xüsusi idiomlar.

Dilçilik ədəbiyyatında frazeologiyanın tədqiqat obyektindən bəhs edən müəllifləri iki qrupa bölürlər:

- 1) ümumiyyətlə hər hansı bir dildə hazır şəkildə olan söz birləşmələrinin hamısını frazeologiya hesab edənlər;
- 2) dildə hazır şəkildə olan söz birləşmələrinin hamısını deyil, onlardan nitq və ya dil vahidlərinə ekvivalent olub, komponentlər məna və quruluşca parçalanmayan qismini frazeologiya adlandıranlar. Dilçilikdə bunlardan birincisi "geniş mənada frazeologiya", ikincisi "dar mənada frazeologiya" adlandırılır. Rus dilçilərindən A.A. Bulaxovski frazeologiyaya hazır şəkildə işlədilən sitat materialı kimi baxaraq, ümumiyyətlə fikir mübadiləsi zamanı istifadə edilən sabit söz birləşmələrinin hamısını frazeologiyanın tədqiqat obyektini hesab edib, ona belə tərif vermişdir:

"Frazeologiya, adətən, dildə mənə cəhətdən parçalanmayan, lakin işlək sitat materialı kimi möhkəmlənən atalar sözü, məsəllər, yazıçıların "qanadlı sözlər" şəklinə düşmüş ifadələri və buna görə də müəyyən bütövlük təşkil edən söz birləşmələridir." A.İ.Yefimovun tərifində frazeologiyanın tədqiqat obyektini daha da genişləndirilərək buraya idarə ştapları, istehsal-texniki ifadələr və s. daxil edilir. Rus dili lüğətində frazeologiyaya verilmiş tərifdə dildəki sabit birləşmələrin və ifadələrin məcmusu ilə yanaşı, ədəbi cərəyanlara, müəyyən dövrdəki ictimai təbəqələrə və ya qururlara məxsus üslubi ifadələr də frazeoloji vahid hesab edilir. H.M.Şanski "frazeoloji ifadə" adı ilə dildə iki və ya daha artıq çoxvurgulu sözdən ibarət mənaca tam, söz tərkibi və quruluşca sabit şəkildə işlənən vahidləri nəzərdə tutur. A.A.Reformatski, yuxarıdakı tədqiqatçıların qeyd etdiklərindən əlavə olaraq, dildəki "spesifik sözləri" də frazeoloji vahid hesab edir və əhalinin müxtəlif qrupunun nitqi üçün spesifik olan sözləri və söz birləşmələrini "frazeologiya" adlandırır. O, dərsliyin sonrakı nəşrində bu meyarı dəyişdirərək, frazeologiyaya aşağıdakı tərifini verir:

"Əhalinin sinfi mənsubiyyətinə və ya ixtisasının əlamətinə, ədəbi cərəyanlara və ya ayrı-ayrı müəlliflərə məxsus spesifik söz və söz birləşmələrini frazeologiya adlandırmaq olar".

Nəzərə çatdırmaq lazımdır ki, cümlə formasında olan frazeoloji vahidlər yəni zərbi - məsələlər, atalar sözləri yalnız cümlələrlə eyniləşdirilə bilər.

Məsələn: East or West, home is best - Wherever you go, you feel better at home; The blind leading the blind - it is a situation in which a man who leads the others knows as little as they do.

Qeyd etdiyimiz kimi frazeoloji birləşmələr sabit dəyişməz söz birləşmələridir. Bu məqamda tədqiqatçıların çox böyük əksəriyyəti bir-biri ilə razılaşıb. Elə sabitlik anlayışı F. D. Sössrünün fikirlərində öz əksini tapmışdır, baxmayaraq ki, o özü bu termini işlətməmişdir. O qeyd edirdi ki: Dildə elə birləşmələr var ki, onlar hazır şəkildə dildə mövcud olur və onları dəyişmək elementlərini başqa sözlərlə əvəz etmək olmaz. "Bu fikri Sössün ilə O. Yespersen də bölüşmüşdür. O öz əsərlərində dildə sərbəst və sabit söz birləşmələrinin mövcudluğu haqqında qeyd etmişdir. Bu iki dilçi tərəfindən irəli sürülən bu fikirlər o dövrdə yəni 20 - ci əsrin ortalarında frazeoloji birləşmələrin tədqiqat tarixində böyük bir addım olmuşdur.

Frazeoloji birləşmələr dildə müəyyən funksiyaları yerinə yetirir. Funksiya dedikdə hər hansı bir elementin tərkib hissəsi olduğu strukturun fəaliyyətində oynadığı rol nəzərdə tutulur. Frazeomatik vahidlərin ən əsas funksiyası adlıq funksiyadır. Məsələn: brown - paper - çapver. Ünsiyyət aktı zamanı bu tip birləşmələr işlədilən zaman ifadə üslubi çalar əldə etmək məqsədilə işlədilir. Məcəzi mənada işlədilən frazeologizmlər (idiomatizmlər və idiofrazematizmlər) üçün də adlıq funksiya mövcuddur. Lakin bu funksiya neytral olmur. İfadələr üslubi xarakter daşıyır. Bu funksiyaların hər ikisi bütün frazeoloji vahidlərə xas olan nominativ funksiyası üçün dilin leksik sistemindəki boşluqları doldurmaq (lazımdır) xarakteridir. Bu funksiya frazeoloji birləşmələrin çox böyük əksəriyyətinə xasdır, belə ki, onların çoxunun leksik sinonimləri yoxdur. S.Q.Qavein ingilis dilinin frazeoloji vahidlərinə də uyğun gələn bir neçə funksiya müəyyən etmişdir:

1) Bədii - ekspressiv funksiya - to catch a strawe - ən son ümüdə əl atmaq, forbiddən fruit - qadağan olunmuş meyvə (alma və ya buğda) və s.

2) Emosional ekspressiv funksiya - damn your eyes! - cəhənnəm olun!, go to the devil! - cəhənnəm olun.

3) Nitqin qısaldılması funksiyası. Məsələn: Atalar sözlərinin bir hissəsinin işlədilməsi: "Dont count your drickens before they are hatched" əvəzinə qısa şəkildə "Don` t count your chickens" cümləsinin işlədilməsi. Hər iki halda eyni mənə ifadə olunur. - Cücəni payızda sayarlar.

Ümumiyyətlə, atalar sözləri bəzən qısaldılmalarda ümumi informasiyanın qısa, lakonik formada olunmasına çox böyük köməklik göstərir. Məsələn: Grop all, lose all - "Artıq tamah baş yarar" atalar sözünü biz işlədərək kiminsə öz haqqından artıq şey istəməsinə, hər şeyə əl uzadıb, sahib olmaq istəməsinə və nəticədə hər şeyi itirməsinə təsvir edə bilərik.

4) Stilistik funksiya neytral ifadə vasitəsilə müqayisədə xüsusi funksiyadır. Burada məqsəd söyləmin ümumi məntiqi məzmununu saxlayaraq üslubi effekt əldə etməkdir. Stilistik funksiya frazeologizmlərin konnotativ xüsusiyyətini nitqdə reallaşdırır. Frazeologizmlərin funksiyaları sırasına həmçinin kumulyativ direktiv, proqramatik mətn və kontekst əmələ gətirən funksiyalar da daxildir.

Kumulyativ funksiya, atalar sözləri üçün xarakterikdir. Onlar xalqın hamı tərəfindən qəbul edilən və nitqdə məsləhət, xəbərdarlıq kimi öz əksini tapan həyat təcrübəsinin ümumiləşdirilməsidir. Direktiv funksiya kumulyativ funksiya ilə sıx əlaqədardır. Direktiv funksiyası olan atalar sözlərinə misal olaraq aşağıdakıları göstərmək olar: Cut your coat according to your cloth - Yorğanına bax, ayağını uzat, Strine while the iron is hot - Dəmiri isti - isti döyərlər.

Bütün nəzərdən keçirilən hallarda istər üslubi, istərsə də struktur dəyişikliklər əvəzlənmə nəticəsində yaranmış frazeoloji vahidlərin ilkin prototiplərdən əlaqəsinin qırılmadığını göstərir.

Frazeoloji vahidlərin komponentlərinin əvəzlənməsinin üslubi funksiyaları çox rəngarəngdir.

Frazeoloji vahidlərin komponentlərinin əvəzlənməsi nəticəsində yaranmış frazeoloji vahidlərin təsir gücü artır, onun ahəng tərzini dəyişir və bu da oxucuda və ya dinləyicidə dərin bir həyəcan yaradır. Frazeoloji vahidlərin komponentlərinin əvəzlənməsində mühüm amillərdən biri də əvəzlənmə nəticəsində yaranmış frazeoloji vahidin ilkin kontekstə və ya onun bir hissəsinə olan münasibətin səciyyəsidir. Çünki bu münasibət səciyyəsi onun üslub istiqamətinin determinatoru kimi çıxış edir.

Frazeologizm və üslub aktualizatoru müştərək frazeostilistik konfigurasiya yaradır və bu çərçivə daxilində kommunikasiyanın məqsədindən asılı olaraq frazeoloji vahidlər dəyişdirilirlər.

Frazeoloji vahidlərin tam məcazi məna kəsb etmiş komponentlərinin əvəzlənməsi yalnız o zaman mümkün olur ki, sözgəlişi onların həqiqi mənası yenidən canlanmış olsun. Bu da bir daha sübut edir ki, frazeoloji vahidlərin tərkibində olan leksemalard öz leksik mənalərini heç vaxt itirmirlər.

Ədəbiyyat

1. Bayramov H.A Azərbaycan dilinin frazeologiyasının əsasları. Bakı, 1978.
2. Hacıyeva Ə.H. Müxtəlif sistemli dillərdə somatik frazeoloji birləşmələr. Bakı, 2007
3. Hacıyeva Ə.H. İngiliscə-azərbaycanca frazeoloji lüğət. Bakı, 2006
4. Амосова Н.Н. Основы английской фразеологии. Ленинград, 1963
5. Арбекова Т.И. Лексикология английского языка, М., 1977
6. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка, М., 1959,
7. Кунин А.В. Курс фразеологии современного английского языка, М., 1986
8. Ginsburg R.S. Khidekel S.S., Knyazeva G.Y. Sankin A.A. A Course in Modern English Lexicology. M., 1979
9. Hacıyeva A.H., Najafli E.B. Cafarov A.M., English phraseology, Baku . 2009
10. Rayevskaya N.M. English lexicology, Kiev 1979

Açar sözlər : Sözyaradıcılıq, frazeologiya, dilin lüğət tərkibi, frazeoloji vahid.

Ключевые слова: Словообразование, языкознание, словарный запас языка.

РЕЗЮМЕ

В данной статье рассматриваются история образования и лексические свойства фразеологизмов, используемых в английском языке. В статье также анализируются изменения значений слов путем замены компонентов фразеологических единиц и производится сравнение полученных новых единиц в современном английском языке.

SOMMARY

This article is devoted to the history of phraseological units and their lexical meanings used in the English language. In the article we tried to analyse the meaning of phraseological units by the way of changing the components of these units. Phraseological units are inseparable part of English lexicology.

RƏYÇİ: dos. L.Ələkbərova